

A bűncselekmény nyomainak biztosítása.

109. §.

A puhatolás, illetőleg nyomozás rendszerint a bűncselekmény elkövetésének helyén kezdendő meg.

Azokban az esetekben, melyekben a bűncselekménynek nyomai maradtak, a nyomozó járőr a bűncselekmény olyan nyomainak, melyek a bünvádi eljárás szempontjából jelentőséggel bírnak — ezek között például: a láb-, kéz-, keréknyomoknak is — épségben tartásáról, nemkülönben arról is gondoskodni tartozik, hogy a tett színhelyén talált állapot és a bűnjelek — súlyosabb vagy olyan természetű esetekben, melyeknél bírói, illetőleg szakértői szemle fogantatásának szüksége valószínű — a hatóság tagjának megérkezéséig lehetőség szerint változatlanul megóvassanak.

A tett színhelyén talált állapotnak, illetőleg a bűncselekmény nyomainak feljegyzése.

110. §.

Ha a tett színhelyén talált állapot vagy a bűncselekménynek hátrahagyott nyomai bármi okból addig sem tartathók fenn vagy őrizhetők meg, míg a hatóság tagja megérkezik: igyekezzék a járőr az általa látottakat és tapasztaltakat jól megfigyelve olyképen feljegyezni, hogy az adatok legalább a tájékoztatásra alkalmasak legyenek és a menyiben a tett színhelyén tanuk vannak jelen vagy ilyenek megszereshetők, az általuk észlelték megjegyzésére és saját feljegyzéseinek esetleges igazolására ezeket is hívja fel.

A bűncselekménynek olyan nyomairól, melyeknek megsemmisítésétől kell tartani, méretek veendőik fel s azok feljegyzendőik.

A terheltnek és a tanuknak kikérdezése.

111. §.

A puhatolozás, illetőleg a nyomozás folyamán a járőr kikérdezheti a gyanúsítottat s ezenfelül tanuk gyanánt mindazokat, a kikről feltehető, hogy a bűncselekményről és a bünvádi eljárásra nézve fontossággal bíró ténykörülményekről közvetlen észleleten alapuló tudomásuk van; nevezetesen tehát a sértetteket is.

E végből a járőr a tanukat személyesen felkeresi vagy szükség esetén a községi előjáróság útján meghívhatja.

Ha a kikérdezés a község belterületén történik, a gyanúsítottnak — vagy fontosabb vagy bonyolultabb bűnügyekben a tanuknak is — kikérdezését lehetőleg a község házában kell teljesíteni és intézkedni kell az iránt, hogy a gyanúsított kikérdezésénél, ha csak lehet, két bizalmi férfi jelen legyen.

A gyanúsított védője a csendőrség által teljesített nyomozó cselekmények ideje alatt a gyanúsítottnak vagy a tanuknak kikérdezésénél jelen nem lehet.

A terhelt kikérdezésénél szem előtt tartandó szabályok.

112. §.

Mindegyik terheltet lehetőleg külön-külön kell kikérdezni.

A terhelt kikérdezésének nem az a célja, hogy ő mindenképen beismerésre bírassék, hanem az, hogy a csendőrség a felmerült gyanunak alapossága vagy alaptalansága felől tájékozást szerezzen és a gyanúsítottnak alkalmat adjon, hogy a terhére rótt bűncselekménnyel szemben védelmét is előadhassa.

A terhelt a törvény értelmében *nem köteles* vallomást tenni, tehát a vallomásnak vagy beismerésnek kieszközlése végett *nem szabad* sem ígéretet, biztatást, ámitást, fenyegetést,

erőszakot vagy kényszert használni, sem a terheltet éjjeli kihallgatással vagy más módon célzatosan kifárasztani.

Ha a csendőrségnek bármely tagja ezen tilalom dacára mégis ilyen visszaélést követne el: *szigorú felelősségre* — és a mennyiben hivatalos vagy szolgálati hatalommal való visszaélés büntetével, nevezetesen pedig azzal terheltetnék, hogy vallomás vagy beismerés kicsikarása céljából fenyegetést, tetteges bántalmazást vagy más erőszakot használt: *hadtörvényeségi* vizsgálat alá vonatik.

Ha a terhelt a kikérdezésnél kijelenti, hogy nem bűnös, de a vádra nézve nem kíván részletesebben nyilatkozni, arra kell őt felvilágosítólag *figyelmeztetni*, hogy az illetén viselkedése az eljárás folytatását nem akadályozza és hogy saját védelme érdekében célszerű lesz, ha nem tanúsít teljes tartózkodást.

A terheltet más terhelttel vagy tanuval — eltérő vallomások egymásnak szembemondása céljából — a járőr *nem* szembesítheti. A felismerés vagy személyazonosság megállapítása céljából való szembeállítás azonban, ha szükségesnek mutatkozik, fogantatosítható.

A terhelt beismerésének megtörténte után is, rendszerint meg kell szerezni a terhelt bűnösségének egyéb bizonyítékait is.

Ha gyanuok merül fel arra nézve, hogy a terhelt a beszámíthatóságot kizáró vagy korlátozó elmezavarban vagy öntudatlanságban szenved: ez a 43. §. szerint szerkesztendő „Jelentés“, „Értesítés“ vagy „Tényvázlat“-ban külön felemlítendő, esetleg még ezek betérjesztése előtt a kir. ügyészség-, járásbírósi hatáskörébe utalt ügyekben a járásbírósi — és közigazgatási hatóság hatáskörébe utalt ügyekben a közigazgatási hatóság intézkedése kikérendő, ennek beérkezéséig pedig csak a legszükségesebb nyomozó cselekmények teljesítendőek.

A sértettek és tanuk kikérdezésénél szem előtt tartandó szabályok.

113. §.

Mindegyik sértettet és tanut lehetőleg egyenként, a másiknak távollétében kell kikérdezni.

Tanu gyanánt ki *nem* kérdezhető:

a) a lelkész arra nézve, a mit vele a gyónásban vagy egyébként a titoktartás egyházi kötelezettsége alatt közöltek;
b) a védő arra nézve, a mit a terhelt vele, mint védőjével tudatott;

c) a közszolgálatban levő vagy abból kilépett egyén, ha a tanuságtétellel megsértené a hivatali vagy szolgálati titoktartás kötelezettségét és e kötelezettség alól őt az illetékes felebbvaló hatóság fel nem mentette.

A *tanuzás kötelessége alól mentes* és ha felelni nem hajlandó — a sértetteket is beleértve — ki *nem* kérdezhető:

1. a terheltnek fel- vagy lemenő ágbeli rokona vagy sógora, unokatestvére vagy ennél közelebbi oldalrokona, házastársa vagy jegyese, házastársának testvére, testvérének házastársa, örökbefogadó vagy nevelőszülője, örökbefogadott vagy nevelt gyermeke, gyámja, gondnoka, gyámoltja vagy gondnokoltja, még pedig a házastársi vagy sógorsági viszonyban lévőkre nézve tekintet nélkül arra, hogy fennáll-e még az a házasság, melyen ez a viszony alapszik;

2. az ügyvéd, a közjegyző, az orvos, a sebész, a gyógyszerész, a szülésznő és segédjük arra nézve, a mit valaki a hivatásukkal járó bizalomnál fogva titoktartás kötelezettségével bízott reájuk, ha csak a megbízó őket a titoktartás alól fel nem mentette.

Az 1. és 2. pontban felsorolt egyének kikérdezésük előtt, vagy a mikor a kérdéses viszony kiderül, *figyelmeztetendők*, hogy *nem* kötelesek tanuságot tenni. Az ilyen tanu a kikérdezés folyamán is kijelentheti, hogy *nem* kíván

felelni; de más tanu vagy sértett sem kényszeríthető arra, hogy a csendőrség előtt vallomást tegyen, a miért a 112. §. 3. és 4. bekezdésének rendelkezései a tanuk és sértettek kikérdezésére nézve is mérvadók.

A tanuknak, illetőleg sértetteknek egymással, valamint a terhelttel való szembesítése, illetőleg felismerés vagy személyazonosság-megállapítás céljából való szembeállítása tekintetében a 112. §. 6. bekezdésének rendelkezése tartandó szem előtt.

Oly nyomozó cselekmények iránti intézkedés, melyeknek fogantatására a csendőrség hatósági rendelkezés nélkül jogosítva nincsen.

114. §.

Ha bírói vagy szakértői szemle, továbbá bűnjeleknek és egyéb bizonyító tárgyaknak hatósági lefoglalása vagy előzetes letartóztatásnak, házkutatásnak, illetőleg személymotoszásnak bíróság vagy rendőri hatóság által való elrendelése, valamely sértettnek vagy tanunak eskü alatti kihallgatása szükséges: erről a járőr bevonulásakor tegyen az őrsparancsnokságnak azonnal jelentést; ha pedig *a késedelem veszélylyel jár* s így a most említett intézkedés addig sem halasztható, a járőr a legrövidebb úton — a mennyiben lehetséges, távíró vagy távbeszélő útján — forduljon a legközelebbi járásbírósághoz, törvényszék székhelyén pedig vagy ha a vizsgálóbíró különben közelebb elérhető, ehez; végre ha a sértettnek, tanunak vagy terheltnek legalább jegyzőkönyvi kihallgatása, lefoglalásnak, házkutatásnak, személymotoszásnak vagy előzetes letartóztatásnak a rendőri hatóság által eszközölhető elrendelése *halaszthatatlanul* szükséges és járásbíróság, illetve vizsgálóbíró helyben nincsen, a helyben lévő főszolgabírósághoz és ha ilyen nincsen helyben, az illető terület községi előljáráshoz (88. §.).

Ha a csendőr őrsparancsnokság a járőr jelentéséből

vagy büntetendő cselekményeknek más egyén általi feljelentése vagy másképen tudomására jutása alkalmából az előző bekezdésben említett, a csendőrség által önhatalmából nem fogantatosítható nyomozó cselekményeket halaszthatatlanul szükségesnek tart: a tényvázlat beterjesztése *előtt* vagy ezzel egyidejűleg úgy jár el, a mint az előző bekezdésben a járőr számára előírva van.

A járőr további kötelességei a nyomozás körül.

115. §.

Akár felhívásra vagy megkeresésre, akár saját kezdeményezésre végzett puhatolózás, illetőleg nyomozás esetén köteles továbbá a járőr legjobb tehetsége szerint mindannak kipuhatolására törekedni, a mi a büntetendő cselekmény teljes felderítésére vezethet s a tettes és részes kilétéről és hol tartózkodásáról tájékoztatásul szolgálhat.

Ezért különös kötelessége a járőrnek bűnjelek létezésére, a tettes és részes kilétére és tartózkodására vonatkozó adatok után puhatolózni s azoknak miként és hol leendő feltalálhatása után kutatni.

F) A járőr által csak kivételesen, illetőleg bizonyos korlátok közt fogantatosítható nyomozó cselekmények.

A járőr által teljesítendő nyomozó cselekmények igen sürgős esetekben.

116. §.

Ha valamely bűneset kiderítése oly sürgős, hogy a késedelem veszéllyel jár: akkor a járőr a tettesnek vagy részesnek kinyomozása és kézrekerítése, továbbá a bizonyítékok megszerzése s a büntetendő cselekmény nyomai megsemmisítésének meggátolása érdekében a büntetendő cselekmény feljelentése vagy a további intézkedésre hivatott hatóság rendel-

kezése *előtt* is az elhalaszthatatlanul szükséges nyomozó cselekményeket foganatosíthatja, sőt foganatosítani köteles. Nevezetesen elfogást vagy elővezetést eszközölhet, az elfogott vagy elővezetendő egyénnek ruháit és egyéb tárgyait átkutathatja, házkutatást tarthat, tárgyakat hatósági lefoglalás céljából őrizet alá vehet, de csak mindenkor a következő §-okban megengedett esetekben és körülmények között.

Elfogás, elővezetés.

117. §.

A *járőr* elfogást vagy elővezetést foganatosítani *tartozik*: ha erre az illetékes hatóság (a kir. ügyészség vagy ennek tagja, a járásbíró vagy ennek bírója, a vizsgálóbíró vagy a kir. törvényszék — avagy a kir. ítélőtábla — által kiküldött bíró, a járási főszolgabíró vagy ennek tagja, a területileg illetékes m. kir. határszéli rendőrkapitányság vagy kirendeltség vezetője (utóbbi csak akkor, ha az intézkedő személyzethez tartozik) által felhívott vagy rendőri hatóság által — a községi előljáráásokat kivéve — ez iránt megkeresett vagy előljáró csendőrségi parancsnoksága által erre utasított.

A *járőr* felhívás, megkeresés, illetve utasítás *nélkül* is elfogni *köteles* azt:

I. a ki ellen a rendőri hatóság, a vizsgálóbíró vagy a büntető bíróság által előzetes letartóztatás, illetőleg vizsgálati fogás van elrendelve, vagy a ki ellen nyomozó levél vagy elfogató parancs van kibocsátva;

II. a ki büntetésének töltése közben valamely letartóztatási helyről megszökött;

III. a ki jogerős ítélettel kiutasítva vagy kitiltva van s ezen tilalmat a rendőri hatóság engedélye nélkül megszegi;

IV. a ki a bíróság által valamely helyen való tartózkodásra utasított vagy valamely helyen való tartózkodástól eltiltatott és ezen rendelkezést, illetve tilalmat megszegte;

V. a ki tetten kaptatik;

Tettenkapásnak tekintendő:

1. ha a csendőr vagy más valaki a tettest vagy a részt a bűncselekményen rajta éri;

2. ha a csendőr vagy más valaki mint szemtanu vagy szemtanu által figyelmeztetve, a tettest vagy részt azonnal a bűncselekmény elkövetése után elfogta vagy üldözőbe vette.

Vétség esetében azonban a tettenérés csak akkor ok az elfogásra: ha szabadságvesztés büntetéssel büntetendő vétségről van szó és a tettes kiléte meg nem állapítható. Ha a vétségen ért tettesnek kiléte ismeretes, ő csak az alábbi VI. (a—i) pontok alatt foglalt feltételek egyikének fenforgása esetében fogható el;

VI. ha a késelem veszélylyel jár, azon büntett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétség elkövetésével nyomatékosan gyanúsított egyént:

a) a ki gyilkossággal, emberöléssel, rablással, betöréssel, lopással, gyújtogatással vagy más hasonló súlyos bűntettel terheltetik;

b) a ki a bűncselekmény elkövetése után megszökött vagy megszökési előkészületeket tesz, vagy a ki elrejtőzött;

c) a ki azon éretik, hogy bűnjelt elrejteni, megsemmisíteni vagy magától eldobni igyekszik, vagy a ki a bűncselekmény nyomait megsemmisíteni, megváltoztatni törekszik, vagy a ki tettestársát, részesét, az orgazdát, bűnpártolót vagy mást a bűncselekményre vonatkozólag hamis vallomás tételre bírni igyekszik;

d) ki a megkísérlett büntetendő cselekményt befejezni akarja vagy azzal fenyegetőzik, hogy azt végrehajtja, vagy hogy más büntetendő cselekményt követ el s a bűncselekmény elkövetését vagy folytatását másképen megakadályozni nem lehet;

e) a ki csavargó és rendes lakással és foglalkozással nem bír;

f) a ki rovott előéletű vagy a csendőrség előtt szokásos büntettesként ismeretes, vagy rendőri felügyelet alatt áll;

g) a ki kilétét és személyazonosságát igazolni nem képes vagy az igazolást megtagadja;

h) a ki a csendőrt hivatalos eljárása közben bántalmazza vagy veszélyesen fenyegeti;

i) a ki oly természetű bűncselekményt követ el, mely közbotrányt okoz és az előidézett rendetlenséget vagy rendzavarást csak a tettes vagy részes elfogásával lehet megszüntetni;

VII. *kihágás* esetében csak azt a *tettenkapottat* foghatja el a járőr:

1. a ki oly természetű kihágáson éretik tetten, mely közbotrányt okoz, vagy ha az előidézett rendetlenség, esetleg rendzavarás csak a tettes elfogásával szüntethető meg;

2. a ki a kihágást a csendőrség részéről történt megintés után is folytatja;

3. a ki a járőrnek ellenszegül vagy azt bántalmazza;

4. a ki magát a járőr felszólítására igazolni nem képes vagy az igazolást megtagadja.

VIII. Végül elfoghatók a járőr által mindazok:

1. a kik tiltott mesterséggel vagy tiltott játékkal foglalkoznak;

2. olyanok, kik csoportosan csavarognak és ölésre, testi sértésre vagy lopásra alkalmas eszközökkel vannak ellátva;

3. házalók, kik házalási engedélylyel nem bírnak;

4. kik éjjel, gyanut ébresztő körülmények között és oly eszközök birtokában találtnak, melyek bűncselekmény elkövetésére alkalmasak; végül

5. kiknél oly tárgyak vannak, a melyek törvényszerű birtokhatása vagy használata iránt alapos kétség vagy gyanu forog fenn.

A fentebb III. és IV. alatt említett esetekben, az V. pontnak a VI. pont *b)*, *c)*, *d)*, *e)*, *f)*, *g)* és *i)* betűinek azon eseteiben, a melyekben az illető csak vétséggel terheltetik, a VII. pont 1., 2. és 4. számainak, valamint a VIII. pont 1—5. számainak eseteiben, az illetők elfogása helyett csak „elővezetés” (37. §.) alkalmazandó, ha formyszerű elfogás nélkül megszö-

késtől, a bűncselekmény nyomainak megsemmisítésétől, összebeszéléstől, vagy az eljárás céljának más módon való megghiúsításától tartani alapos ok nincsen.

IX. *Elővezethetők* a jelen utasítás több helyén ilyenekül megjelölt egyéneken kívül azok az egyének is: kiknek elfogására elegendő ok ugyan nincsen, kik azonban *gyanus körülmények miatt* a közbiztonságra nézve *veszélyeseknek* látszanak, nevezetesen:

a) idegen illetőségű csavargó koldusok vagy engedély nélkül adományokat gyűjtő egyének;

b) oly egyének, kik szolgálat- vagy munkakeresés ürügye alatt csavarognak, a nélkül, hogy munkát vállalnának;

c) bohócok és mindennemű mutatványosok, utcai vagy korcsmai zenészek, kik előadási engedélylyel nem bírnak, vagy az engedélyt áthágják és magukat rendetlenül viselik vagy kihágást követnek el;

d) hamis vagy gyanus útlevéllal vagy igazolvánnyal ellátott vagy oly egyének, kik a hatóság félrevezetése vagy zsarolás céljából álneveket használnak, vagy más hamis körülményeket adnak elő, vagy ugyanazon célból álruhában vagy más módon átalakulva jelennek meg;

e) kik jogosulatlanul katonai vagy közhivatalnoki egyenruhát viselnek;

f) kik az a)-tól e)-ig felsorolt egyéneknek üzletszerűleg lakást adnak, vagy azoknak felfedezését, elfogását vagy elővezetését megghiúsítani igyekeznek;

g) kik másokat csavargásra, koldulásra buzdítanak, vagy arra tanítanak, vagy a koldulás eredményében részt vesznek;

h) a ki a csendőrt szolgálata közben többek előtt durván és lealacsonyítólag szidalmazza vagy sértegeti és ezzel ismételt figyelmeztetés dacára fel nem hagy.

Az őrparancsnok elé állított egyének szabadon bocsátása vagy az illetékes hatóság elé vezetése.

118. §.

Az elfogás és elővezetés mikénti foganatosítására, az elfogottaknak és elővezetetteknek hová való előállítására és az irányukban követendő további eljárásra nézve a 34—44. §-ok mérvadóak.

A 117. §. IX. pontja értelmében elővezethető egyének a csendőrőrparancsnokság elé állítandók és ott igazolásra hívandók fel. Ha az illetők magukat igazolják: szabadon bocsátandók, azonban a feljelentés az illetékes hatósághoz megteendő, ha pedig magukat igazolni nem tudják, vagy az igazolást megtagadják: a további eljárásra illetékes hatóság elé vezetendők.

Teendők, ha valakit magánegyén ad át a járőrnek.

119. §.

Ha valamely gyanúsított egyén magánegyén által adatik át a járőrnek, ez utóbbi — akár szükségét látja az elfogásnak vagy elővezetésnek, akár nem — állapítsa meg az átadott egyén nevét, lakását, a bizonyító adatokat, valamint azt, hogy ki az átadó egyén és mily okból és körülmények között eszközölte az előállítást.

Ezután, ha az átadottnak elfogását vagy elővezetését jelentésértelmében indokoltnak látja, azt foganatosítja; ellenkező esetben az illetőt szabadon bocsátja, de erről az őrparancsnokságnak mielőbb, legkésőbb bevonulásakor, jelentést tesz.

Ha a magánegyén által átadott egyéneknél külerőszak és sérelmek nyomai látszanak vagy ez ilyenek miatt panaszkodik: erről a járőr az őrparancsnokságnak, illetőleg a 42. §-ban említett illetékes hatóságnak jelentést tenni tartozik.

Házkutatás.

120. §.

Tettenkapás esetében (117. §. V. pont) a járőr a bűntett vagy nem csupán pénzbüntetéssel büntetendő vétség gyanújával *terheltnék* házát, lakását, valamint az általa birt, illetőleg használt más helyiségeket és a bennük talált tárgyakat, — abban az esetben pedig, ha a tettenkapott a bűncselekményt másoknak a házában, lakásában vagy egyéb helyiségeiben követte el, vagy üldözés közben a most említett helyiségekbe menekült vagy őt ott fogták el, — az utóbb felsorolt helyiségeket is, — az elrendelésre jogosított hatóság határozata nélkül átkutathatja: ha alaposan vélelmezhető, hogy az átkutatás a tettes vagy részes kézrekerítésére, vagy bizonyítékok felfedezésére vezet.

Ezenfelül a járőr *másoknak* házát, lakását vagy egyéb helyiségeit is átkutathatja, ha:

- a) megszökött fogoly kézrekerítése végett szükséges;
- b) a járőr segélykiáltásra jelent meg;

c) a házzal vagy a helyiséggel rendelkező kívánja, de az utóbbi esetben is csak azon helyiségekben teljesíthető a házkutatás, melyek kizárólag annak rendelkezése alatt állanak, ki által a járőr behívatott és csakis azokkal szemben, kik a behívónak családjához és háztartásához tartoznak, vagy a kik a lakással rendelkező által ott a lakásban akkor elkövetett bűntetendő cselekménnyel vádoltatnak;

d) a házzal vagy a helyiséggel rendelkező rendőri felügyelet alatt áll, illetőleg a csendőrség előtt mint szokásos büntettes ismeretes, vagy elővezettetése, illetőleg elfogása el van rendelve.

Végül korcsmák, csárdák, kéjházak és azok a nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyiségek, melyekben tiltott szerencsejátékot üznek, vagy a melyek büntettesek rendszerinti

rejtekhelyéül szolgálnak — és pedig kihágás esetében is — bírói határozat nélkül, bármikor átkutathatók.

A házkutatás önálló megtartásának feltételei.

121. §.

Az előző §-ban meghatározott esetekben is azonban a házkutatás a csendőrség által *önállóan* csak akkor tartható meg, ha *veszély* van a késelemben és tartani lehet attól, hogy addig is, míg az illetékes hatóság intézkedhetik, a terhelt megszökik, vagy a keresett tárgynak nyoma vész.

Azon esetben tehát, ha jelenségek vagy biztos gyanuok szólnak a mellett, hogy valamely házban vagy helyiségben büntett vagy vétség elkövetésével gyanúsított egyén van elrejtőzve, vagy hogy azokban olyan bűnjelek vagy tárgyak vannak, melyeknek kézrekerítése vagy megtekintése fontossággal bír: első kötelessége a csendőrségnek fenti esetekben puhatolózás, megfigyelés és észlelések alapján lelkiismeretesen meggyőződést szerezni, vajjon forog-e fenn elegendő gyanuok és veszély a késelemben a házkutatás rögtöni megtartására? Ha igen: az általa megtartandó; de még ez esetben is a csendőrség — a mennyiben lehetséges — a lehető legrövidebb úton értesítse a házkutatás szükségéről a községi előljáróságot és igyekezzék arra, hogy az előljáróságnak két tagja a házkutatás alkalmával jelen legyen.

Ha pedig a csendőrség a házkutatást nem tartja halaszthatatlanul sürgősnek: a legrövidebb úton tegyen jelentést a legközelebb lévő vizsgálóbírónál, illetőleg ha a járásbíróság közelebb van, ez utóbbinál, vagy a közelebb lévő főszolgabírósnál, törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsu városokban pedig a városi rendőri hatóságnál és egyidejűleg lehetőleg intézkedjék, hogy a hatósági tag megjelenéséig a házkutatás alá veendő helyiségekből senki meg ne szökhessen és onnan tárgyak el ne vitethessenek; vagy ha

ezek megtörténnének, erről hitelt érdemlő tanúság legyen szerkeszthető.

Terhelt ruháinak és tárgyainak átvizsgálása.

122. §.

A csendőrség által külön felhívás vagy megkeresés, illetőleg külön hatósági elrendelés *nélkül* is átvizsgálhatók azon *elfogott, elfogandó* vagy *elővezetendő* egyéneken vagy ennek közvetlen bírlalatában lévő ruhák és egyéb tárgyak, a kit büntett vagy fogházbüntetéssel büntetendő vétség nyomatékos gyanuja terhel:

1. ha nagy valószínűség szerint fegyvert, támadásra vagy ölésre alkalmas eszközt vagy szert, bűnjelt, gyanus vagy bizonyítékul szolgáló tárgyat rejt magánál;

2. ha a bekísérendő vagy előállítandó egyén öngyilkosságot kísérelt meg vagy ilyenek elkövetésével fenyegetőzik; végül

3. ha rendőri felügyelet alatt áll, vagy a csendőrség előtt szokásos büntettesként ismeretes.

A csendőrség által felhívásra, megkeresésre, nyomozólevél, vagy elfogató parancs alapján, illetőleg saját kezdeményezésből elfogott és hatóság elé kísérendő egyénnek ruhái és egyéb tárgyai ezenfelül átvizsgálhatók oly célból, hogy meggyőződés szereztessek: nincsenek-e nála szökésre vagy ennek elősegítésére szolgálható eszközök vagy fegyverül használható tárgyak?

Házkutatás és átvizsgálás foganatosításánál szem előtt tartandó szabályok.

123. §.

Ha a járőr a 120. §-ban felsorolt esetekben házkutatást foganatosít, illetőleg ha a 122. §. eseteiben az elfogott vagy

előállítandó egyéneken levő ruhákat átvizsgálja, a törvénynek következő rendelkezéseit kell szem előtt tartania:

A házkutatás és átvizsgálás lehetőleg két tanunak és pedig, a mennyiben lehetséges, községi előjárósági tagoknak vagy közegeknek jelenlétében, a lehető legnagyobb kímélettel és rendszerint csak akkor fogatosítandó, midőn az illető a kívánt tárgy előadására, illetőleg a keresett egyén hollétének tudatására eredmény nélkül szólított fel.

Mellőzhető az előleges felszólítás, ha az illető a csendőrség előtt szokásos büntettesként ismeretes, ha a késedelem veszélylyel jár, vagy ha a közönség számára nyitva álló helyiség kutatandó át.

A házkutatás rendszerint a házzal vagy helyiséggel rendelkezőnek vagy megbizottjának jelenlétében fogatosítandó.

Ha az, a ki ellen a házkutatás fogatosítandó, távol van és megbizottja sincs jelen: felnőtt családtagjai vagy szomszédjai közül kell valakit meghívni. Ez utóbbi a házkutatás fogatosításánál mindazokat a jogokat gyakorolhatja, melyek azt illetik, a ki ellen a házkutatás fogatosíttatik.

Házkutatásoknál a gyanúsított (terhelt) védője jelen lehet. Egyebekben a csendőrségi utasítás — eltekintve a 113. §. b) pontjától — a védőnek sem enged több jogot annál, a mennyi a terheltén kívül álló harmadik személyt megilleti.

A járőrnek a házkutatás alkalmával csak akkor szabad zárt helyiséget vagy készüléket feltörni vagy zárat felnyitni, ha sem a velők rendelkező, sem annak megbizottja nincs jelen, vagy ezek a felnyitást megtagadták. Ha a feltörés vagy felnyitás a tulajdonosnak vagy megbizottjának távolléte miatt történt, az illető helyiség vagy tárgy a kutatás megtörténte után ismét elzárandó.

A 120. §. esetében a házkutatás bármikor megkezdhető és fogatosítható.

Ha a járőr házkutatás vagy átvizsgálás alkalmával tárgyakat vesz őrizet alá: erről külön jegyzéket készítsen s azt az érdekeltekkel és a tanukkal, illetőleg a községi előjáróság-

nak a házkutatásnál közreműködött tagjaival vagy közegeivel is írassa alá.

Az őrizet alá vett tárgyakat, amennyire minőségük engedi, külön borítékba, vagy megfelelő tartóba kell tenni és a járőr tagjainak, továbbá — a lehetőséghez képest — a jelen volt községi előjárósági tagoknak vagy közegeknek, valamint az érdekelteknek, illetőleg megbizottjának vagy a meghívott családtagoknak vagy szomszédoknak pecsétjével is le kell pecsételni.

A járőr a tárgyakat rendszerint magával viszi, esetleg megőrzésük iránt másként intézkedik.

A házkutatásról és átvizsgálásról az igazságügyi hatóságnál teendő jelentés.

124. §.

A megtartott házkutatás, valamint a ruhák és tárgyak átvizsgálása a 43. és 102. §§. értelmében szerkesztendő „Jelentés“-ben „Értesítés“-ben vagy „Tényvázlat“-ban mindenkor felemlítendő és kiemelendő: hogy a házkutatás és átvizsgálás mikor, hol, kinél, miért, kiknek jelenlétében fogatosíttatik; továbbá felsorolandók mindazok a helyiségek, tartályok és tárgyak, melyekben kutatás tartatott; végül a kutatás eredménye is részletesen leírandó.

Ha a házkutatás és átvizsgálás alkalmával bűnjelek vagy gyanus tárgyak vétettek őrizet alá: az őrsparancsnokság ezeket a jelentésben részletesen egyenként és oly jelzéssel sorolja fel, hogy azoknak egyedisége, minősége, tehát azonossága és miként történt megtalálása iránt kétely fen ne foroghasson. E célból különös figyelemmel kell lenni a tárgyaknak netalán létező olyan jeleire vagy jellegére, melyek azoknak azonosságát kétségen kívül helyezik.

Ha a házkutatásnál vagy a ruhák átvizsgálásánál tanuk egyáltalában nem voltak alkalmazhatók: e körülmény és annak indokai a „Jelentés“-ben, „Értesítés“-ben vagy „Tényvázlat“-ban külön kiemelendők.

Tárgyak őrizet alá vétele.

125. §.

A csendőrség a bíróságnak vagy a főszolgabírónak felhívása, illetőleg megkeresése nélkül — nem házkutatás (124. §.) alkalmával is — csak olyan bűnjeleket vagy a bűncselekménnyel összefüggésben álló tárgyakat vehet — azoknak a hatóság által leendő lefoglalhatása végett — őrizet alá, melyeket vagy a bűncselekmény színhelyén, vagy a terhelnél, illetőleg bűnrészesnél talált, vagy melyek senkinek sincsenek birtokában vagy bírlalatában, vagy melyeket, mint bűnjeleket vagy nyomra vezető tárgyakat mások a csendőrségnek önként átadtak.

Elkobzás alá eső tárgyak megjelölése.

126. §.

Elkobzandók a csendőrség által mindazon tárgyak, melyeknek birtoklása, használata vagy terjesztése *tiltva* van; valamint elveendő és az őrsparancsnokságnak további intézkedés végett átadandó: az *elfogottnál*, illetőleg *elővezetendőnél* talált minden fegyver és olyan eszköz, mely ölésre vagy testi sértés okozására vagy szökés véghezvitelére alkalmas.

Nyomtatványokat, leveleket, táviratokat és egyéb postai stb. küldeményeket a csendőrség nem foglalhat le.

127. §.

Nyomtatványokat, továbbá leveleket és táviratokat — kivéve azt az esetet, ha ezeket a csendőrség házkutatás, illetőleg a terhelt ruháinak vagy egyéb tárgyainak átvizsgálása alkalmával vette őrizet alá (120. és 122. §§.) — valamint posta- és táviróhivataloknál vagy egyéb szállító vagy fuvarozó-intézeteknél lévő küldeményeket a csendőrség hatósági felhívás, illetőleg megkeresés nélkül sohasem foglalhat le.

Ha tehát a csendőrség arról értesül, hogy ilyen lefoglalandó levelek, táviratok vagy egyéb küldemények továbbítás végett a posta-, illetőleg táviróhivataloknál, vagy egyéb szállító és fuvarozó-intézeteknél vannak: azoknak lefoglalhatása végett tegyen a lehető legrövidebb úton haladéktalanul jelentést a legközelebbi kir. ügyészségnél, vizsgálóbírónál, illetőleg — ha a járásbíróság közelebb van — ez utóbbinál.

A csendőrség iratokat ne vizsgáljon át.

128. §.

Ha másnak iratai akár házkutatás vagy a terhelt ruháinak vagy egyéb tárgyainak átvizsgálása alkalmával, akár más alkalommal kerültek a csendőrség birtokába: gondoskodni kell arról, hogy az iratok tartalmáról az erre törvény szerint jogosítottakon kívül más ne szerezzen tudomást.

Ha az iratok birtokosa vagy ennek megbízottja azok átvizsgálása vagy elolvasása ellen tiltakozik; az iratokat zárt borítékba kell helyezni és a járőr tagjainak, valamint a lehetőséghez képest a birtokosnak, illetőleg megbízottjának és a bizalmi férfiaknak, esetleg a községi előljárásának vagy tagjának pecsétjével is le kell pecsételni.

Másnak szóló levél, távirat vagy egyéb postai küldemény fel nem bontható.

129. §.

A csendőrség (a járőr) másnak szóló zárt levelet, táviratot vagy egyéb postai küldeményt bármily úton és bármily célból jussanak is azok kezébe: sohasem bonthat fel.